

FINANČNI NAČRT IN PROGRAM DELA POSEBNIH NALOG KNJIŽNICE – KULTURNEGA CENTRA LENDAVA – LENDVAI KÖNYVTÁR ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT ZA PRIPADNIKE MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI ZA LETO 2021

(Usklajen z Odločbo MK številka 6120-33/2020/2 z dne 1. 2. 2021)

1. Zagotavljanje dostopnosti knjižničnega gradiva ter specifičnih storitev knjižnice v jeziku narodne skupnosti

V skladu s 25. členom Zakona o knjižničarstvu KKC Lendava – Lendvai KKK na narodnostno mešanem območju zagotavlja pripadnikom madžarske narodne skupnosti komuniciranje v njihovem jeziku. Knjižnično gradivo in informacijo iz gradiva in o gradivu v madžarskem jeziku uporabnik dobi v obratovalnem času knjižnice od katerega koli bibliotekarja, saj vsi bibliotekarji v knjižnici obvladajo madžarski jezik. Bralec lahko dobi informacijo tudi po telefonu in na spletni strani knjižnice, ki je prav tako tudi v madžarskem jeziku. Za komuniciranje z uporabniki v madžarskem jeziku se naši bibliotekarji udeležujejo raznih izobraževanj. Zaposleni obvladajo oba jezika in poskrbijo za dvojezične napise, informativna sporočila, vabila, napise, programe, poročila in druga gradiva, ki so pomembna za izvajanje dejavnosti splošne knjižnice za pripadnike madžarske narodne skupnosti.

Da bi dosegli čim širši krog potencialnih uporabnikov, razen objav na naši spletni strani v slovenskem in v madžarskem jeziku (knjižne novosti, knjižne novosti – izbor, najbolj brane in najbolj iskane knjige, priporočene knjige, digitalne vsebine), že nekaj let vsak teden v lokalnem tedniku Népszerűség v rubriki Aktuális (Aktualno) objavimo kratko vsebino izbrane knjige in nas še posebej veseli, ko bralci povprašujejo po tem gradivu.

Naša knjižnica postopno digitalizira gradivo, ki je kulturna dediščina madžarske narodne skupnosti in do katere imajo uporabniki dostop preko naše spletne strani.

Digitaliziramo monografske publikacije v madžarskem jeziku, ki so lokalnega značaja in s tem delom bomo nadaljevali tudi v letu 2021.

Prav tako imamo digitalizirane madžarske serijske publikacije:

- Alsó-Lendva és Vidéke (1897)
- Alsó-Lendvai Híradó (1889–1919)
- Délzala (1898–1899)
- Muraköz (Medjimurje) (1884–1918, 1941–1944)
- Murszombat és Vidéke (Murska Sobota in okolica) (1885–1919)
- Muratáj (1988–)

ter dvojezične serijske publikacije:

- Lendavske novice – Lendvai Híradó (1998–)
- Lindua (2007–).

Sproti digitaliziramo tudi aktualne številke.

V letu 2020 smo dostopnost knjižničnega gradiva za pripadnike madžarske narodne skupnosti prilagodili razmeram, ki veljajo zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 in sicer:

- našim uporabnikom smo omogočili brezplačni spletni vpis,

- nudili smo brezplačno preslikavo in pošiljanje člankov,
- knjižnično gradivo smo dostavljali tudi po pošti,
- izposojali smo gradivo po predhodnem naročilu na brezkontaktni način.

Zaradi prepovedi zbiranja smo večino naših prireditev bili prisiljeni odpovedati, vendar smo se kljub temu prilagodili razmeram in sicer:

- zaradi izrednih razmer je Noč knjige v letu 2020 potekala na spletu in družabnih omrežjih, kot virtualna Noč knjige. V ta namen je bila ustvarjena spletna stran, na kateri so objavljeni prispevki različnih avtorjev v madžarskem jeziku: poezija, proza, avdio in video posnetki, odlomki, ...
- tudi za teden splošnih knjižnic smo prispevke avtorjev v madžarskem jeziku (literarna in glasbena dela) predstavili na spletu in družabnih omrežjih,
- prav tako mesečno objavljamo pravljíčne ure in kratke zgodbe domačih avtorjev v madžarskem jeziku na naši spletni strani in družabnih omrežjih.

Naše uporabnike smo o spremembah poslovanja knjižnice zaradi posebnih razmer sproti obveščali v lokalnih medijih in sicer v:

- tedniku Néjújság,
- v radijskem programu Muravidéki Magyar Rádió,
- v televizijski oddaji Mostovi – Hidak.

Ker se razmere zaradi epidemije ne umirjajo, predvidevamo, da bomo tudi v letu 2021 zaradi izvajanja našega poslanstva nadaljevali z vsemi že začeti dejavnostmi v korist naših uporabnikov.

2. Bralna kultura in informacijsko opismenjevanje uporabnikov knjižnice, ki so pripadniki narodne skupnosti

Projekti bralne kulture ter informacijskega opismenjevanja uporabnikov pripadnikov narodne skupnosti potekajo v okviru vseh nalog, ki jih izvajamo v knjižnici v okviru letnega plana za pripadnike madžarske narodne skupnosti, pri posredovanju knjižničnega gradiva, pravljíčnih ur za najmlajše in mlade bralce, literarnih ur, literarnih srečanj, kvizov, tekmovanj, delavnic. Projekti potekajo dvojezično ali v jeziku narodne skupnosti. S temi projekti knjižnica krepi in dodatno spodbuja razvoj bralne kulture in povečuje obseg uporabe knjižničnih storitev med pripadniki narodne skupnosti. Knjižnica si bo prizadevala za čim več dvojezičnih projektov bralne kulture ter predstavitev avtorjev v obeh jezikih.

Letni cilji:

- literarni večeri, predstavitve eno- in dvojezičnih edicij, potopisna in razna druga predavanja,
- literarni večeri s predstavitvami prevodov del madžarskih avtorjev v slovenščino,
- literarni večeri s predstavitvami prevodov del slovenskih avtorjev v madžarščino,
- literarne ure in razstave za organizirane skupine učencev in dijakov, ki potekajo dvojezično ali v jeziku narodne skupnosti,
- sodelovanje učencev in učenk dvojezičnih osnovnih šol na recitatorskem tekmovanju József Attila,
- organizacija dvojezičnih pravljíčnih ur in pravljíčnih ur v madžarskem jeziku popoldan, vsak drugi torek v mesecu,
- pravljíčne ure in predstave za organizirane skupine v dopoldanskem času v dogovoru z dvojezičnimi osnovnimi šolami in vrtci,

- pravljичne in likovne delavnice za predšolske otroke in učence prve triade osnovnih šol, predvsem v času šolskih počitnic,
- obiski lutkovnih skupin, glasbenikov in ostalih ustvarjalcev iz Madžarske,
- bralne ure s starši in otroki v sodelovanju z dvojezičnimi vrtci,
- v Domu starejših občanov organiziramo bralne in pogovorne ure v obeh jezikih ter v skladu z njihovimi potrebami in željami, ter dostavljamo in menjamo knjižnično gradivo, ki ga prebirajo njihovi varovanci,
- za varovance Varstveno-delovnega centra Lendava organiziramo pravljичne ali bralne ure v obeh jezikih v skladu z njihovimi potrebami in željami,
- za dvojezične šole in vrtce organiziramo razne predstavitve, srečanja in literarne ure v obeh jezikih ter v skladu z njihovimi potrebami in željami,
- organizirane predpraznične pravljичne ure in rokodelske delavnice v decembru,
- razstava in literarni večer ob madžarskem dnevu kulture,
- prireditve ob dnevu Ta veseli dan kulture z drugimi soorganizatorji (JSKD),
- sodelovanja z društvi, ustvarjalci in ustanovami iz Slovenije in Madžarske.

Pomembnejši dvojezični projekti za spodbujanje bralne kulture:

- akcija Izbiramo bralca/bralco letnega časa in mladega bralca/bralco letnega časa (pomladi, poletja, jeseni, zime),
- akcija Bralec bralcu: na oglasno desko lahko bralec vpiše vtise o prebrani knjigi, sporočila o vsebini knjige za druge bralce, lepe misli iz knjige ipd.,
- Knjižni molj - akcija je namenjena ljubiteljem branja, izvedena bo z osnovnimi šolami in s srednjo šolo, namen akcije je spodbuditi branje del madžarskih avtorjev,
- Pravljичno dvorišče KKC Lendava – Lendvai KKK: poletno pravljичno dvorišče za najmlajše s promocijo knjižnice in njenih dejavnosti,
- praviloma enkrat letno organiziramo prireditve za upokoјence z namenom spoznavanja knjižnice in njene dejavnosti, ki poteka dvojezično.

V letu 2021 bomo pripravili razne:

- tematske razstave, ki so neposredno povezane z madžarskim jezikom in madžarsko kulturo (npr. dan madžarske kulture, madžarska revolucija in osvobodilni boj 1848-1849, rojstni dnevi različnih avtorjev, dan madžarske poezije, ipd.),
- praznične, aktualne ter tematske razstave, v sklopu katerih bomo promovirali naše knjižnično gradivo tako v madžarskem kot tudi v slovenskem jeziku ob svetovnem dnevu (npr. žena, zemlje, ...) ter druge razstave (npr. za spodbujanje poletnega branja, božična razstava, ...).

Opomba: vse naštetο bomo v odvisnosti od epidemije in prepovedi izvajanja prireditve po možnosti zagotavljali na daljavo oz. digitalno.

Informacijsko opismenjevanje:

Knjižnica v osrednji knjižnici in petih izposojevališčih na dvojezičnem območju usposablja uporabnike za uporabo informacijske tehnologije in informacijskih virov, zlasti elektronskih, izdaja informativne publikacije in priročnike s področja uporabe elektronskih virov, razvija informacijsko pismenost. Vse dejavnosti potekajo dvojezično. Namen informacijskega opismenjevanja uporabnikov je, da uporabniki hitreje pridejo do relevantnih informacij, da sami poiščejo informacijo v sistemu COBISS, kjer so dosegljivi vsi madžarski naslovi v slovenskih knjižnicah. Za uporabnika je pomembna tudi uporaba interneta, saj je na njegovih straneh moč najti tudi baze podatkov madžarskih knjižnic oz. drugih ponudnikov. Za starejše uporabnike poteka informacijsko opismenjevanje v naši knjižnici pretežno individualno. Za skupine učencev dvojezičnih šol in dijakov Dvojezične srednje šole Lendava organiziramo tudi izobraževanje, ki pa poteka dvojezično (slovensko in madžarsko). Navodila za uporabo

elektronskih virov, digitalne baze ter druga navodila, ki se nahajajo na spletni strani knjižnice, so dvojezična, kar pomeni da so v slovenskem in v madžarskem jeziku.

Letni cilji:

- predstavitev iskanja knjižničnega gradiva v sistemu COBISS/OPAC,
- predstavitev iskanja različnih informacij na internetu (uporaba iskalnikov Google, Najdi.si,...),
- promocija naše spletne strani in drugih spletnih servisov (npr. kako podaljšati gradivo v sistemu COBISS.SI oz. Cobiss+, pregled rubrik domače spletne strani),
- promocija novih posebnih tematskih vsebin na novi spletni strani knjižnice (digitalne knjige, digitalna periodika, digitalne razglednice ipd.),
- predstavitev mCOBISS - virtualne knjižnice Slovenije na mobilnih napravah,
- predstavitev uporabe in delovanja elektronske pošte,
- predstavitev elektronskih virov (tehnik iskanja v elektronskih slovarjih, telefonskem imeniku),
- predstavitev pregleda elektronskih virov, dostopnih preko interneta,
- predstavitev delovanja urejevalnikov besedil,
- predstavitev uporabe elektronskih knjig.

Vse naštetе dejavnosti potekajo tudi v madžarskem jeziku ali dvojezično.

Programsko materialne stroške za izvedbo aktivnosti delno planiramo pokrivati iz sredstev lokalne skupnosti in drugih virov.

3. Aktivno strokovno sodelovanje za dejavnost knjižnice za pripadnike narodne skupnosti

KKC Lendava – Lendvai KKK že dalj časa uspešno sodeluje z nekaterimi madžarskimi knjižnicami, predvsem pri izmenjavi strokovnih izkušenj in razne literature. V nacionalno knjižnico pošiljamo knjige, učbenike, kataloge, drobni tisk, ki izhajajo v Sloveniji v madžarskem jeziku ali dvojezično in jih pridobimo brezplačno. Sodelujemo predvsem s knjižnicami iz županij Zala in Vas. Naši mladi uporabniki vsako leto sodelujejo na recitatorskem tekmovanju na Madžarskem, ki ga organizira županijska in mestna knjižnica v Zalaegerszegu.

Sodelujemo predvsem s sledečimi knjižnicami: Városi Könyvtár Lenti, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár iz Zalaegerszega, Halis István Városi Könyvtár iz Nagykanizse, Berzsenyi Dániel Könyvtár Szombathely in knjižnico Országos Széchenyi Könyvtár (OSZK) iz Budimpešte ter po potrebi z drugimi knjižnicami. V zadnjih letih intenzivneje sodelujemo z društvom madžarskih knjižničarjev. Želeli bi še navezati stike s knjižnicami, ki delujejo zunaj meja matične države, kjer živijo Madžari (predvsem Avstrija, Hrvaška ipd) in bolj intenzivno sodelovati s knjižnicami v Vojvodini. Sodelujemo tudi z raznimi ustanovami na Madžarskem, ki nam pomagajo pri pridobivanju potrebnega gradiva za našo knjižnico.

Letni cilji:

- sodelovanje s knjižnicami v tujini,
- izmenjave gradiva,
- izmenjave strokovnih izkušenj,
- izobraževanje zaposlenih, ki ga brezplačno izvajajo strokovnjaki iz Madžarske,
- udeležba na recitatorskem tekmovanju v Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Zalaegerszeg,
- udeležba na strokovnem posvetovanju društva madžarskih knjižničarjev,

- udeležba na srečanju madžarskih knjižničarjev iz Karpatskega bazena,
- obiski madžarskih kolegov v naši knjižnici,
- izmenjava gradiva med OSZK Budapest in drugimi knjižnicami ter lendavsko knjižnico. Knjižnica v Lendavi zbira in pošilja v OSZK in druge knjižnice tisto knjižno produkcijo, ki izide v Sloveniji v madžarščini ali dvojezično in v ta namen dobi na razpolago brezplačne izvode le-te,
- sodelovanje z društvoma pisateljev Írók Társasága in Szépirok Társasága, z revijo Pannon Tükör in drugimi zavodi in založbami,
- medknjižnična izposoja, organizacija strokovnih srečanj,
- izmenjava izkušenj in dobrih praks, ipd.

Druge dejavnosti za pripadnike narodne skupnosti:

- ažuriranje in dopolnjevanje spletne strani v madžarščini,
- vzdrževanje in delovanje digitalne knjižnice,
- digitalizacija gradiva, ki je kulturna dediščina narodne skupnosti,
- akcije za promocijo knjižnice in njene dejavnosti,
- povezava nepovezanih bibliografskih zapisov starejšega madžarskega gradiva,
- sodelovanje z različnimi ustanovami,
- medkulturno sodelovanje,
- dopolnjevanje in vzdrževanje novega digitalnega leksikona znanih osebnosti s področja delovanja knjižnice, saj tudi tako prispevamo k izboljšanju nacionalne, regionalne ter lokalne razpoznavnosti in raznolikosti ter ponujamo informacije o naši zgodovini, kulturi in vrednotah,
- vzdrževanje in skrb za delovanje strani Koledar prireditev v Občini Lendava za vse javne zavode, civilne organizacije in lokalno ter samoupravno skupnost z namenom boljšega pregleda javnih dogodkov »KjeKaj/Ho!Mi«.
- aktivno sodelovanje na omrežju Facebook, kjer objavljamo vabila na svoje prireditve, splošna obvestila ter fotografije iz dogodkov,
- vzdrževanje in skrb za delovanje spletne strani z digitalnimi vsebinami lokalnega značaja, ki omogoča dostop do arhiviranih izvodov in člankov različnih publikacij,
- vzdrževanje, promocija in skrb za spletno stran o etnologu in pedagogu Bálintu Bellosicsu, ki izvira iz okolice Lendave.

V letu 2020 smo zaradi razmer, ki so bile posledica epidemije z okužbo SARS-CoV-2 poskrbeli tudi za uporabo elektronskih podatkovnih zbirk v madžarskem jeziku, saj omogočajo hiter dostop in enostavno uporabo želenih informacij. Do podatkovnih zbirk lahko naši uporabniki dostopajo v naši knjižnici, nekatere elektronske zbirke pa so dostopne tudi na daljavo (npr. od doma). Z dopolnjevanjem te zbirke bomo nadaljevali tudi v letu 2021. Trenutno lahko na daljavo preko Prijave za oddaljeni dostop do informacijskih virov dostopajo do zbirk, objavljenih na povezavi <https://www.kl-kl.si/hu/konyvtar/elektronikus-gyujtemenyek/>.

Prav tako na sledeči povezavi <https://www.kl-kl.si/hu/digitalis-tartalmak-kinalata/> našim uporabnikom svetujemo pri iskanju in pregledu naslednjih digitalnih vsebin v madžarskem jeziku za:

- e-knjige,
- e-knjige za otroke,
- zvočne knjige,
- priročnike, učbenike, gradivo,
- periodiko,
- digitalne knjižnice,
- ponudbe madžarskih knjižnic ter njihove podatkovne baze,
- madžarske knjižne bloge,

- kulturno dediščino,
- leksikone, enciklopedije, slovarje,
- avdiovizualne vsebine,
- podatkovne zbirke,
- aplikacije,
- tematske spletne strani.

V letu 2021 bomo posodabljali in dopolnjevali zbirko elektronskih virov.

4. Dodatni nakup knjižničnega gradiva in informacijskih virov ter strokovna obdelava gradiva knjižnice v jeziku narodne skupnosti

Nabava knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku poteka v skladu z 11. in 12. členom Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (v nadaljevanju besedila pravilnik) in Letnim načrtom nabave knjižničnega gradiva v Knjižnici – Kulturnem centru Lendava – Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ, ki je objavljen na spletni strani knjižnice: <https://www.kkl.si/katalog-informacij-javnega-znacaja/>.

KKC Lendava – Lendvai KKK danes razpolaga z bogatim fondom leposlovne in strokovne literature ter referenčne literature, ki je bralcem na razpolago v čitalnici. Na dan 31. 12. 2020 je skupni temeljni fond knjižnice znašal 162.146 strokovno obdelanega knjižničnega gradiva, od tega je bilo 32.214 enot v madžarskem jeziku (17.292 v osrednji knjižnici, 14.922 v krajevnih knjižnicah). Na dan 31. 12. 2020 je bilo v naši knjižnici obiskovalcem na razpolago 27 naslovov časopisja v madžarskem jeziku.

Knjižnica planira v letu 2021 nakup 200 enot knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku po povprečni ceni 14 EUR, v okviru tega načrtujemo nakup knjižnega ter neknjižnega gradiva. Knjižnica lahko planira pridobitev sredstev za nakup gradiva le iz virov lokalne skupnosti in drugih virov, iz sredstev MK pa ne, saj njihov obseg ne zadošča pokrivanju navedenih stroškov.

Po naših ocenah bi bilo potrebno v KKC Lendava – Lendvai KKK za pripadnike madžarske narodne skupnosti letno nabaviti vsaj 200 enot knjižničnega gradiva na 1000 pripadnikov narodne skupnosti v madžarskem jeziku. Če upoštevamo podatek Statističnega urada RS iz leta 2002, da živi na območju, ki ga knjižnica pokriva s svojo dejavnostjo 4.569 pripadnikov madžarske narodnosti, bi naj za potrebe uporabnikov osrednje knjižnice v Lendavi in njenih dvojezičnih krajevnih knjižnic nabavili 913 enot gradiva (v okviru tega 100 enot neknjižnega gradiva in 40 naslovov periodičnega tiska v madžarskem jeziku).

V letu 2021 bomo nabavili gradivo, po katerem povprašujejo naši uporabniki in sicer:

- sodobno madžarsko leposlovje ter strokovne publikacije,
- madžarske prevode sodobne svetovne literature,
- prevode slovenskih avtorjev v madžarski jezik ter madžarskih avtorjev v slovenski jezik,
- publikacije lokalnih avtorjev v madžarskem jeziku,
- avdio knjige v madžarskem jeziku,
- e-knjige v madžarskem jeziku ter
- časopisje, ki ga prebirajo naši bralci.

Da bi dosegli čim večji prirast knjižničnega gradiva v madžarskem jeziku, se bomo tudi v letu 2021 prijavitili na razne razpise tako v Sloveniji, kot na Madžarskem s ciljem, da obogatimo našo knjižnično zbirko v madžarskem jeziku ter tako hkrati promoviramo to gradivo ter spodbujamo naše bralce da posegajo po njem.

Prav tako nameravamo razen monografij, serijskih publikacij in neknjižnega gradiva kreirati tudi zapise za članke v madžarskem jeziku, bibliografski zapisi le-teh so dostopni v sistemu

COBISS. Članki, ki bodo katalogizirani, so večinoma objavljeni v tedniku Népújság : a szlovéniai magyarok hetilapja, tematsko pa se nanašajo na lokalne literarne ustvarjalce in njihova dela ter kulturne prireditve v madžarskem jeziku, likovne ustvarjalce ter prireditve, na katerih se je predstavljala madžarska kultura, glasba, narodopisje.

V skladu z 12. členom Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe ter Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice načrtujemo letni prirast 60 % naslovov strokovnega in 40 % naslovov leposlovnega gradiva, upoštevati nameravamo tudi kriterij 30 % naslovov za otroke in mladino ter 70 % za odrasle.

Knjižnica nabavljeno gradivo tekoče strokovno obdela in da v uporabo pripadnikom narodne skupnosti, oziroma vsem potencialnim uporabnikom. Po obdelavi se gradivo razprši po dvojezičnih knjižnicah (Lendava, Dobrovnik, Dolina, Gaberje, Genterovci, Petišovci), kjer je bralcem na razpolago v prostem pristopu in je postavljeno na policah po UDK sistemu skupaj s slovenskim gradivom.

Madžarsko knjižnično gradivo knjižnica nabavlja pri madžarskih dobaviteljih, bibliografske podatke vnaša v slovenski integrirani sistem, tako je gradivo dostopno preko medmrežja doma in v tujini. Bibliografski opisi gradiva se vnašajo v računalnik sproti, takoj ob nabavi. Obdelava je zamudna, saj je potrebno na novo kreirati bibliografske zapise, ker ni možnosti prevzema zapisa kot pri slovenskem gradivu. Velikokrat je treba iskati značnice v raznih priročnikih oziroma kontaktirati bibliotekarje na Madžarskem. Veliko truda je treba vložiti v določanje predmetnih oznak. Ko je gradivo vsebinsko obdelano, se obdela še fizično. Izdelajo se sezname za krajevne knjižnice, ki spremljajo gradivo.

Za izvajanje nabave in obdelave gradiva v madžarskem jeziku ter za izvajanje posebnih oziroma podvojenih storitev za uporabnike v madžarskem jeziku ima knjižnica v skladu s 14. členom Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in v skladu z dogovorom s Pokrajinsko in študijsko knjižnico Murska Sobota na osnovi pokrivanja območja (glede na število pripadnikov madžarske narodne skupnosti) 1,5 zaposlenih bibliotekarjev z aktivnim znanjem madžarskega jezika, kar je tudi sistemizirano v aktu o sistemizaciji delovnih mest v knjižnici. Navedeni bibliotekar skrbi za knjižnice na narodnostno mešanem območju, svetuje in daje informacije o gradivu in iz gradiva.

Pri načrtovanju stroškov dela smo upoštevali trenutno veljavne predpise, ki se med letom lahko spremenijo. V navedeni postavki smo upoštevali 90 % stroškov osebnega dohodka enega bibliotekarja. Materialne stroške obdelave in opreme gradiva ter nakup knjižničnega gradiva planiramo v letu 2021 pridobiti iz sredstev lokalne skupnosti in drugih virov.

Lendava, 15. 2. 2021

Pripravili:
Sabina Doma
Klara Torhač
Albert Halász

Direktor:
dr. Albert Halász